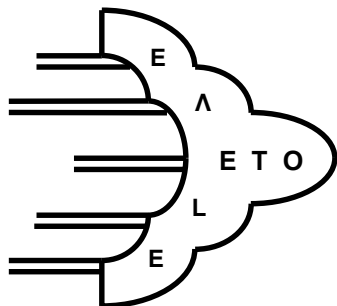

Κωδικός: 3650

ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

ΓΡΑΦΕΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

Τηλ.: 210 8662069, 6974321009, 6974754302

Τηλεομ.: 210 8068299, 210 8662069

Ηλ-Ταχ.: valeonti@otenet.gr

Ιστότοπος: <http://www.eleto.gr/>

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας... Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Αρ.93 Νοέμβριος – Δεκέμβριος 2008

ISSN 1106-1073

Τιμή: 3 λεπτά

Η ελληνική ορολογία των Τηλεπικοινωνιών στο πλαίσιο της ελληνικής τυποποίησης (Ιστορική αναδρομή)

Στο προηγούμενο φύλλο το μέλος της ομάδας ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1¹ – και αναπληρωτής εκπρόσωπός της στο ΓΕΣΥ² – Δημήτρης Παναγιωτάκος έκανε μια ιστορική αναδρομή της ελληνικής ορολογίας της Πληροφορικής. Σε τούτο το φύλλο θα επιχειρήσουμε κάτι ανάλογο για την ελληνική ορολογία των Τηλεπικοινωνιών και την ανάπτυξη της ως βασικής προϋπόθεσης για την ανάπτυξη της ελληνικής τυποποίησης στις τηλεπικοινωνίες.

Η πρώτη οργανωμένη προσπάθεια συγκέντρωσης και έκδοσης της ελληνικής τηλεπικοινωνιακής ορολογίας που χρησιμοποιούσαν οι υπηρεσίες του ΟΤΕ, έγινε το 1972 με την σύνταξη ενός – τετράτομου – «Προσχέδιου Τηλεπικοινωνιακού Λεξικού» [1]. Το «Τετράτομο» (1610 σελίδες) συντάχθηκε «υπό προς τούτο συγκροτηθείσας Επιτροπής» τα ονόματα των μελών της οποίας, όμως, δεν αναγράφονται σε κανέναν από τους τέσσερις τόμους του. Περιλάμβανε συνολικά 4.648 λήμματα (μονόγλωσσα, δίγλωσσα, τρίγλωσσα ή τετράγλωσσα). Εισόδιος όρος σε κάθε λήμμα ήταν ο ελληνικός όρος, με αλφαβητική διάταξη σε ολόκληρο το λεξικό. Τα λήμματα είχαν αριθμηση σε κάθε γράμμα του λεξικού, ώστε υπήρχε ένας μοναδικός κωδικός για κάθε τηλεπικοινωνιακή έννοια στην οποία αντιστοιχούσε το κάθε λήμμα. Όλα τα λήμματα εκτός από τον ελληνικό όρο είχαν και ελληνικό ορισμό, ενώ πολλά από αυτά είχαν τον αγγλικό και/ή τον γερμανικό και/ή τον γαλλικό ισοδύναμο όρο. Δυστυχώς, η εργασία αυτή δεν προωθήθηκε πέρα από τη φάση του «προσχεδίου», ώστε να εκδοθεί πράγματι ένα τηλεπικοινωνιακό λεξικό και να διαδοθεί η χρήση του.

Μια δεκαετία αργότερα, το 1983, στα εισερχόμενα έγγραφα της Διεύθυνσης Ερευνών του ΟΤΕ ήταν και ένα έγγραφο της Διοίκησης που καλούσε την Υπηρεσία να αποδώσει στα ελληνικά «εντός μιας εβδομάδος» 4.000 τηλεπικοινωνιακούς όρους (!) για την τράπεζα όρων Eurodicautom της Ευρωπαϊκής Ένωσης (τότε ΕΟΚ). Ύστερα από κάποια «εσωτερική περιπέτεια» του εγγράφου μεταξύ των υπηρεσιών της Δ/σης Ερευνών το έγγραφο κατέληξε στον Υποτομέα Τυποποίησης και Μετάφρασης Διεθνών Κανονισμών. Η απάντηση προς τη Διοίκηση ήταν ότι το έργο αυτό ήταν ενδιαφέρον και μπορούσε να γίνει, αλλά δεν ήταν τόσο απλό ούτε μπορούσε να εκτελεστεί μέσα σε τόσο στενά χρονικά όρια, προϋπέθετε δε συνεργασία στελεχών από διάφορες υπηρεσιακές λειτουργίες του Οργανισμού. Η ενέργεια της Διοίκησης που ακολούθησε ήταν η συγκρότηση ειδικής ομάδας, την οποία αποτέλεσαν οι:

- Βαλεοντίης Κώστας, από τη Δ/ση Ερευνών
- Βαμβάκος Θεόφιλος, από τη Δ/ση Διεθνών Επικοινωνιών
- Ζουναλής Γιάννης, από τη Δ/ση Προγραμματισμού και
- Κόκκοτας Αποστόλης από τη Δ/ση Διεθνών Επικοινωνιών

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ με τις πιο θερμές ευχές για το 2009 προσκαλεί τα μέλη και τους φίλους της ΕΛΕΤΟ στην καθιερωμένη κοπή της πίτας το Σάββατο, 7 Φεβρουαρίου 2009, ώρα 20:00, στο ΣΤΕΚΙ ΤΗΣ ΓΕΥΣΗΣ, Λ. Κύμης & Σκουφά 30, Ν. Ηράκλειο, τηλ. 210-2840555 210-2848378

Τιμή συμμετοχής 25 ευρώ το άτομο.

Δηλώσεις συμμετοχής: τηλ. 6974321009, 6944421417 Ηλ-ταχ. valeonti@otenet.gr

Σύνδεσμος της ομάδας με τη Μεταφραστική Υπηρεσία της ΕΕ ήταν ο Γιάννης Ζουναλής. Η ομάδα αυτή, συνεδριάζοντας εκτός ωραρίου εργασίας και για μερικούς μήνες, απέδωσε τους ελληνικούς ισοδύναμους όρους των αρχικών 4.000 ξενόγλωσσων όρων, και αφού της ανατέθηκε, στη συνέχεια, και επόμενη συλλογή όρων, ως το 1985 απέδωσε στα ελληνικά συνολικά περίπου 13.000 όρους για την τράπεζα όρων Eurodicautom.

Ως τα τέλη της δεκαετίας του 1980 [2] ο τομέας των Τηλεπικοινωνιών καλυπτόταν τεχνικοκανονιστικά στον παγκόσμιο χώρο από την Διεθνή Ένωση Τηλεπικοινωνιών (ITU) και στον ευρωπαϊκό χώρο από την Ευρωπαϊκή Διάσκεψη Ταχυδρομείων και Τηλεπικοινωνιών (CEPT).

Το 1989 ήταν το έτος στο οποίο άρχισε να εφαρμόζεται στην πράξη η πολιτική της «Νέας προσέγγισης» της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) στο ζωτικό και αλματωδώς αναπτυσσόμενο τομέα των Τηλεπικοινωνιών. Δηλαδή η στροφή στην ευρωπαϊκή πολιτική της τεχνικής εναρμόνισης από το αυστηρά κανονιστικό στο τυποποιητικό πλαίσιο. Είχε ήδη εκδοθεί από την ΕΕ η Πράσινη Βίβλος των τηλεπικοινωνιών (Green Paper) που προέβλεπε την έκδοση μιας σειράς Κοινοτικών Οδηγιών πλαισιακού χαρακτήρα οι οποίες θα υποστηρίζονταν τεχνικά από εναρμονισμένα ευρωπαϊκά πρότυπα που θα παράγονταν από έναν αυτόνομο ευρωπαϊκό φορέα τυποποίησης. Ο φορέας αυτός ιδρύθηκε το 1988 και ήταν το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τηλεπικοινωνιακών Προτύπων (ETSI), που προστέθηκε στις άλλες δύο ευρωπαϊκές οργανώσεις τυποποίησης CEN και CENELEC, και το 1989 άρχισε, πλέον, την παραγωγή των ευρωπαϊκών τηλεπικοινωνιακών προτύπων. Τα πρότυπα αυτά αποτέλεσαν και αποτελούν τη βάση των κοινών ευρωπαϊκών εναρμονισμένων τεχνικών απαιτήσεων όλων των σύγχρονων λειτουργούντων και αναπτυσσόμενων, αλλά και των μελλοντικών, τηλεπικοινωνιακών συστημάτων.

OROGRAMMA No 93, November – December 2008, ISSN 1106-1073

Bimonthly edition of

Hellenic Society for Terminology (ELETO)

Epidavrou & Artemidos 6, GR-15125 MAROUSI GREECE

¹ ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1: Ομάδα Εργασίας 1 «Ορολογία Πληροφορικής» της Τεχνικής Επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ48 «Ηλεκτρονική Επεξεργασία Πληροφοριών», του ΕΛΟΤ. Συλλογικό μέλος της ΕΛΕΤΟ.

² ΓΕΣΥ: Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ

Παράλληλα στον παγκόσμιο χώρο, έγινε αναδιοργάνωση της **ITU** ώστε οι δύο τομείς της, Τομέας Τηλεπικοινωνιακής Τυποποίησης (**ITU-T**) και Τομέας Ραδιοεπικοινωνιών (**ITU-R**) να παράγουν Συστάσεις με τον χαρακτήρα παγκόσμιων προτύπων, ανάλογων προς τα Διεθνή Πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού Τυποποίησης (**ISO**) και της Διεθνούς Ηλεκτροτεχνικής Επιτροπής (**IEC**).

Μια βασική διαφορά των ευρωπαϊκών προτύπων (**EN, ETS**) από τα παγκόσμια (**ISO, IEC, ITU-T** και **ITU-R**) είναι η υποχρεωτική εθνική μεταφορά τους (implementation / transposition) με ταυτόχρονη εκτόπιση των εθνικών προτύπων που ενδεχομένως προϋπήρχαν. Όλα τα Ευρωπαϊκά Πρότυπα (**EN, ETS**) που εκπονούνται οι τρεις ευρωπαϊκές οργανώσεις τυποποίησης (**CEN, CENELEC, ETSI**) μεταφέρονται αυτούσια στην εθνική τυποποίηση των χωρών μελών της ΕΕ. Για την Ελλάδα και για τις τηλεπικοινωνίες, αυτό σημαίνει καταρχήν επικύρωση του ευρωπαϊκού προτύπου (ακόμα και στο ξενόγλωσσο κείμενό του) και στη συνέχεια εκπόνηση **ελληνικού κειμένου τεχνικά ισοδύναμου με το αγγλικό κείμενο** του προτύπου του **ETSI** (δηλαδή μετάφραση του ξενόγλωσσου κειμένου, επεξεργασία του από όργανο τυποποίησης (επιτροπή, ομάδα) για την εξασφάλιση της τεχνικής ισοδυναμίας και υιοθέτησή του από τον **ΕΛΟΤ** ως εθνικού προτύπου **ΕΛΟΤ EN** ή **ΕΛΟΤ ETS**).

Μέσα σ' αυτό το περιβάλλον, ο **ΟΤΕ**, ωθούμενος από την ανάγκη για απόδοση των νέων τηλεπικοινωνιακών εννοιών με όρους ελληνικούς για χρήση αφενός από τις υπηρεσίες και τα στελέχη του και αφετέρου από τις ελληνικές μεταφραστικές υπηρεσίες της ΕΕ, ίδρυσε τη **MOTO** (Απόφαση 605/10/18.8.89 του Γενικού Διευθυντή του ΟΤΕ), η έναρξη των εργασιών της οποίας (πρώτη συνεδρίαση) έγινε στο Κέντρο Τηλεπικοινωνιακής Ανάπτυξης του ΟΤΕ, στις **4 Δεκεμβρίου 1989**.

Σύμφωνα με την ιδρυτική Απόφαση, το έργο της **MOTO**, σε γενικές γραμμές, είναι:

- η συγκέντρωση, αξιολόγηση και οριστικοποίηση των ήδη χρησιμοποιούμενων ελληνικών τηλεπικοινωνιακών όρων με την αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων πηγών,
- ο εξελληνισμός, σύμφωνα με τις αρχές της Ορολογίας, των όρων που ήδη χρησιμοποιούνται στην ξενόγλωσση μορφή τους,
- η άμεση αντιμετώπιση των νεοεισαγόμενων ξενόγλωσσων τηλεπικοινωνιακών όρων, απόδοσή τους με ελληνικούς και ευρεία διάδοση των τελευταίων και
- η συν τω χρόνω σύνταξη και διαρκής ενημέρωση ενός "Δυναμικού Λεξικού Τηλεπικοινωνιακών Όρων" και η κατά καιρούς (π.χ. ανά διετία) έκδοση "στιγμιότυπων" του.

Δέκα επτά ήταν τα ιδρυτικά μέλη της **MOTO**: δεκαέξι γνήσια και ένα καταχρηστικό· ο τελευταίος – όντας στον «προθάλαμο» της Διοίκησης – πρόσθεσε μόνος του (!) τον εαυτό του πριν προωθήσει την Απόφαση της ίδρυσης της **MOTO** για υπογραφή στον τότε Γενικό Διευθυντή του ΟΤΕ **Κυριάκο Κιουλάφα**. (Δεν ήταν ασφαλώς η αγάπη του για την ελληνική γλώσσα και ορολογία, αφού μετά την πρώτη συνεδρίαση δεν ξαναφάνηκε...).

Η σημερινή σύνθεση της **MOTO**, την οποία αυτή είχε και στα χρόνια της μεγαλύτερης δραστηριοποίησής της, είναι:

1. **Κώστας Βαλεοντής**, Υπεύθυνος, ιδρυτικό μέλος
2. **Νίκος Αποστολάκης**
3. **Θεόφιλος Βαμβάκος**
4. **Σπύρος Βουλόδημος**, ιδρυτικό μέλος
5. **Κατερίνα Ζερίτη**
6. **Μιχάλης Καραμιχάλης**
7. **Νίκος Κωνσταντακάκης**, ιδρυτικό μέλος
8. **Μπάμπης Μουσούρος**
9. **Άννα Νικολάκη**
10. **Τζάνος Ορφανός**
11. **Δημήτρης Συνοδινός**, ιδρυτικό μέλος
12. **Γιώργος Τσιάμας**, ιδρυτικό μέλος

Παρατηρητής: **Αλέξης Αλεξόπουλος**

Παράλληλα, την ίδια χρονιά (1989), η επιταγή της εθνικής παρακολούθησης των εργασιών του **ETSI** και μεταφοράς των παραγόμενων από αυτό ευρωπαϊκών προτύπων σε εθνικά Ελληνικά Πρότυπα (δηλαδή σε Πρότυπα **ΕΛΟΤ**) δημιούργησε την ανάγκη άμεσης και αποτελεσματικής συνεργασίας του **ΟΤΕ** και του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών με τον **ΕΛΟΤ** και το τότε Υπουργείο Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας (**ΥΒΕΤ**). Το πλαίσιο αυτής της συνεργασίας πήρε επίσημη μορφή ως «**Πρωτόκολλο Συνεργασίας ΟΤΕ και ΕΛΟΤ για την Τυποποίηση στον τομέα των Τηλεπικοινωνιών**» (Ιούνιος 1989) που εγκρίθηκε και υπογράφηκε από τις Διοικήσεις των δύο Οργανισμών και προσυπογράφηκε από τους δύο προϊστάμενους Υπουργούς. Με το «Πρωτόκολλο Συνεργασίας» καθιερώθηκε το ελληνικό εθνικό σύστημα τηλεπικοινωνιακής τυποποίησης, με

κεντρικό όργανο μια εθνική αντιπροσωπευτική επιτροπή τυποποίησης: την «**Τεχνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών**» (**TE-T**), την ευθύνη λειτουργίας της οποίας ανέλαβε ο **ΟΤΕ** και Υπεύθυνος της οποίας είναι από την ίδρυσή της ο γράφων.

Στον Πίνακα 1 αναγράφονται οι φορείς που εκπροσωπούνται στην **TE-T**.

Πίνακας 1 – Οι φορείς που συμμετέχουν στην TE-T

Ακρώνυμο/ Αρκτικόλεξο	Φορέας
ΟΤΕ	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος
ΥΠΜΕ	Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών
ΥΠΑΝ	Υπουργείο Ανάπτυξης
ΕΛΟΤ	Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης
ΣΕΒ	Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών
ΒΕΑ	Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος
ΕΚΠΑ	Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
ΕΜΠ	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
ΚΕΤΕΣ	Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογίας Ελληνικού Στρατού
ΤΕΕ	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
ΥΕΝ	Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας
ΙΝΤΡΑΚΟΜ	(Από ιδρύσεως Μόνιμος παρατηρητής)
ΜΑΡΑΚ	(Παρατηρητής)

Η **MOTO**, σχεδόν αμέσως (Μάρτιος 1990), εντάχθηκε στο σύστημα αυτό υπαγόμενη στην **TE-T** ως η πρώτη Ομάδα Εργασίας της. Μετά τη **MOTO** συστάθηκαν και οι υπόλοιπες Ομάδες Εργασίας που κάλυπταν όλους τους υποτομείς των τηλεπικοινωνιών στους οποίους δραστηριοποιήθηκε το **ETSI**. Στον Πίνακα 2 αναγράφονται οι μέχρι σήμερα υφιστάμενες Ομάδες Εργασίας της **TE-T**.

Πίνακας 2– Οι Ομάδες Εργασίας (OE) της TE-T

Ομάδα Εργασίας	Ακρώνυμο/ Αρκτικόλεξο	Πλήρες όνομα
TE-T/OE1	MOTO	Μόνιμη Ομάδα Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας
TE-T/OE3	SMG	Κινητές Επικοινωνίες
TE-T/OE4	TE	Τερματικός Εξοπλισμός
TE-T/OE5	RES-A	Ραδιοεπικοινωνίες-A
TE-T/OE6	SPS	Σηματοδότηση, Πρωτόκολλα & Μεταγωγή
TE-T/OE7	SES	Δορυφορικοί Σταθμοί Εδάφους
TE-T/OE8	RES-B	Ραδιοεπικοινωνίες-B
TE-T/OE9	BTC	Τηλεπικοινωνίες Επιχειρήσεων
TE-T/OE10	TM	Μετάδοση και Πολυπλεξία
TE-T/OE12	NA	Επόμειο Δικτύου
TE-T/OE16	DVB	Ψηφιακή Βιντεοεκπομπή
TE-T/OE17	EOE	Εκδοτική Ομάδα Εργασίας
TE80- TET/MO1	EMC-T&IT	EMC- Πρότυπα προϊόντων Τηλεπικοινωνιών και Τεχνολογίας Πληροφοριών

Συνολικά, στην **TE-T**, στη **MOTO** και στις υπόλοιπες Ομάδες Εργασίας της **TE-T** που ήταν πλήρως δραστηριοποιημένες ως το 2005 (σήμερα οι άλλες ομάδες δεν λειτουργούν), **συμμετείχαν 111 μέλη**, σχεδόν όλοι τεχνικά στελέχη (μηχανικοί διπλωματούχοι ηλεκτρολόγοι και φυσικοί-ηλεκτρονικοί του ΟΤΕ και των λοιπών φορέων της **TE-T**). Τα ονόματα των μελών αυτών αναγράφονται στον Πίνακα 3.

Για κάθε Ευρωπαϊκό Πρότυπο που μεταφερόταν στην ελληνική τυποποίηση ακολουθούνταν η παρακάτω διαδικασία:

1. Ένα μέλος της αρμόδιας ΟΕ (ο «μεταφραστής») αναλάμβανε τη μετάφραση του Ευρωπαϊκού Προτύπου. Το μετάφρασμα αποτελούσε το Προσχέδιο του προς έκδοση αντίστοιχου Ελληνικού Προτύπου (ΠΣΕΠ).
2. Η αρμόδια ΟΕ, σε έναν διακανονισμένο αριθμό συνεδριάσεων της, επεξεργαζόταν το κείμενο του Προσχεδίου καταλήγοντας στο αντίστοιχο Σχέδιο Ελληνικού Προτύπου (ΣΕΠ).
3. Το ΣΕΠ υποβαλλόταν, στη συνέχεια, από τον Υπεύθυνο της **TE-T** στην επιτροπή για επί της ουσίας έγκριση.
4. Το εγκεκριμένο κείμενο από την **TE-T** υποβαλλόταν από την Υπηρεσία του ΟΤΕ στον **ΕΛΟΤ**, ο οποίος, μετά από μια τυπική έγκριση από τη Διοίκησή του, το εξέδιδε ως Ελληνικό Πρότυπο (ΕΠ).

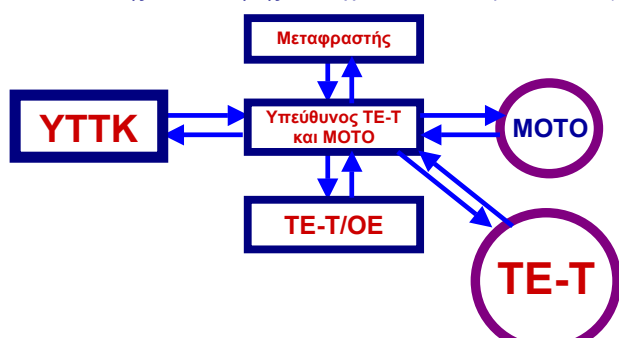
Σε όλες τις φάσεις της εργασίας: **μεταφραστής – Ομάδα – TE-T** υπήρχε διαρκής επικοινωνία με τη **MOTO** μέσω του γράφοντος ως Υπευθύνου τόσο της **MOTO** όσο και της **TE-T**. Ο μεταφραστής υπέβαλλε στη **MOTO** λεπτομερές γλωσσάριο όρων του συγκεκριμένου προτύπου με τις αποδόσεις που αυτός πρότεινε, το οποίο η **MOTO** το επεξεργαζόταν και αφού το οριστικοποιούσε, σε συνεργασία μαζί του, του το επέστρεφε για να το εφαρμόσει στη μετάφραση. Το γλωσσάριο αυτό συμπεριλαμβανόταν ως πρόσθετο παράρτημα στο κείμενο του προτύπου. Κατά την επεξεργασία του κειμένου του προτύπου από την αρμόδια ΟΕ, ο

Υπεύθυνος της ΟΕ απευθυνόταν στη ΜΟΤΟ για όποια πρόσθετα προβλήματα ορολογίας προέκυπταν.

Πίνακας 3– Κατάλογος των μελών της TE-T και των ΟΕ της

Αγαπίου Γ.	Κωτούλας Διαμ.
Αλεξανδρίδης Αντ.	Λαλόπουλος Γ.
Αλεξόπουλος Α.	Λογιθής Σπυρ.
Αναστασάκης Ε.	Μακροπούλου Μ.
Ανδρουλιδάκης Α.	Μαλαβάζος Ν.
Αντωνιάδης Ν.	Μανωλόπουλος Μάρ.
Αποστολάκης Ν.	Μαυροσκούφη Β.
Αργυροκαστρίτης Π.	Μεγαλιός Ευάγγ.
Αργυρόπουλος Γ.	Μεζαρτάσγλου Παν.
Αρμυλιός Φ.	Μιχαλόπουλος Κ.
Βαγενάς Βασ.	Μουμουλίδης Γ.
Βαλεοντής Κ.	Μουρούσιος Δ.
Βαμβάκος Θ.	Μουσουρός Χ.
Βασιλάκης Γ.	Μουστάκας Κ.
Βασιλάτος Γερ.	Μουτάφης Χ.
Βέρροιος Π.	Μπακόλας Δ.
Βλασσόπουλος Ν.	Μπενεγαγιώρ Νισσήμ
Βλαχοδημητρόπουλος Κ.	Νικολάκη Α.
Βοναζούνας Ματθαίος	Νικολόπουλος Δ.
Βουλιουρής Ι.	Νικολοπούλου Α.
Βουλοδήμος Σ.	Οικονόμου Λ.
Βουλοδήμου Ειρ.	Ορφανός Τζ.
Γαζιδέλλης Δ.	Παγιατάκης Γερ.
Γάτος Ευθ.	Παλιογιάννη Μαρία
Γεωργιάδης Γ.	Παπαγιαννάκης Δ.
Γιαννόπουλος Η.	Παπαδόπουλος Αθ.
Δαγκάκης Κ.	Παπαϊάννου Δήμ.
Ζαμπετάκη Ευαγ.	Παπαμαργαρίτης Κ.
Ζερίτη Αικ.	Παπασπηλιόπουλος Π.
Ζουναλής Ι.	Πασχαλινός Στ.
Ζωηρός Η.	Πέρες-Υφαντή Φωτεινή
Θεοδωροπούλου Ελίνα	Πρεβεδούρου Διδώ
Θεοφανόπουλος Ιωαν.	Ριζιώτης Κ.
Θεοφιλόπουλος Γρ.	Ρόρρης Γεώργ.
Ιατρού Δ.	Σκαλιστής Ε.
Ιωαννίδης Ζαχ.	Σκίκος Γ.
Καββαδάς Π.	Σταθόπουλος Ι.
Καλατζής Χρ.	Σταματίου Αντ.
Καλλιμάνη Κ.	Σταύρου Παν.
Καλομοιροπούλου Π.	Σταυρούλακη Α.
Καμπυλαυκάς Δ.	Στρατηγούλακος Δ.
Καραγιάννη Όλγα	Συνοδινός Δ.
Καραμυχάλης Μ.	Τζανετής Μ.
Καραμπογιάνης Σ.	Τζάννης Σ.
Καρατζάς Η.	Τσατάλας
Κατσιμπας Κ.	Τσιάμης Γ.
Κατωπόδης Χαρ.	Φίλης Κ.
Κομβούτης Δ..	Φραγκοπούλου Ει.
Κοντεκάς Αγγ.	Χάγερ Κ.
Κοντζιάς Ν.	Χατζηβασδέκης Ν.
Κούλας Α.	Χατζόπουλος Γ.
Κυριάκης Σ.	Χοχλιούρος Ι.
Κωνσταντακάκης Ν.	Χριστόπουλος Χ.
Κωνσταντέλος Ιωαν.	Ψαρομανωλάκης Ε.
Κωνσταντινίδης Νικ.	Ψυρρής Αλέξ.
Κωνσταντίνου Φ.	

Στο παρακάτω σχήμα φαίνονται οι γραμμές της ορολογικής συνεργασίας κατά την πλήρη δραστηριοποίηση του συστήματος της ελληνικής τηλεπικοινωνιακής τυποποίησης (γλωσσάρια όρων και αιτήματα απόδοσης ελληνικών όρων από τους μεταφραστές της TE-T, από τα μέλη της TE-T ή από τις Ομάδες Εργασίας της, εισαγωγή τους στη ΜΟΤΟ και ικανοποίησή τους, με την ουσιαστική γραμματειακή υποστήριξη της αρμόδιας υπηρεσίας του ΟΤΕ – Υποδιεύθυνσης Τυποποίησης και Τεχνικών Κανονισμών – ΥΤΤΚ).

Σχ.1 Η συμβολή της ΜΟΤΟ στην απαιτούμενη ορολογική υποστήριξη της TE-T και των Ομάδων Εργασίας της

Η ραγδαία παραγωγή ευρωπαϊκών τηλεπικοινωνιακών προτύπων, με τη συστηματοποίηση και ανάπτυξη **νέων τηλεπικοινωνιακών εννοιών**, η οροδότηση των οποίων γινόταν – και γίνεται – στην αγγλική γλώσσα είχε ως αποτέλεσμα την παραγωγή από τη ΜΟΤΟ ογκώδους ορολογικού έργου, το οποίο ο Υπεύθυνος της ΜΟΤΟ συγκέντρωσε σε βάση δεδομένων ορολογίας που δημιούργησε ο ίδιος από την αρχή και έκτοτε συντηρεί, τη Βάση Τηλεπικοινωνιακών Όρων **TELETERM**, η οποία σήμερα – συμπεριλαμβανομένου και του έργου που έγινε μέσα στο 2008 – περιέχει περίπου **123.000** λήμματα (**όλα** περιέχουν **ελληνικό** και **αγγλικό** όρο, **7.500** από αυτά περιέχουν και τον αντίστοιχο γαλλικό όρο και **4.000** περίπου περιέχουν και τον αντίστοιχο γερμανικό όρο. Περιλαμβάνονται δε και **13.000** συντομομορφές). Οι ελληνικοί όροι της Βάσης έχουν χρησιμοποιηθεί σε πάνω από **1.200 Ελληνικά Πρότυπα** (συνολικής έκτασης **αρκετών δεκάδων χιλιάδων σελίδων**) αντίστοιχα των ευρωπαϊκών στα οποία απαντήθηκαν οι αγγλικοί όροι. Η αναφορά στις πηγές αυτές περιλαμβάνεται στα ορολογικά δεδομένα που περιέχει η Βάση.

Η συνεισφορά της ΜΟΤΟ ήταν – και είναι – καθοριστική για το όλο σύστημα της ελληνικής τηλεπικοινωνιακής τυποποίησης. Στην ίδρυση της **ΕΛΕΤΟ** (1992) η ΜΟΤΟ και τα μέλη της πρωτοστάτησαν αποτελώντας αυτά μεν ιδρυτικά ατομικά μέλη της ΕΛΕΤΟ εκείνη δε ιδρυτικό συλλογικό μέλος της.

Ως **συλλογικό μέλος** της ΕΛΕΤΟ η ΜΟΤΟ εκπόνησε αρκετές χιλιάδες τηλεπικοινωνιακούς όρους για την τράπεζα όρων Eurodicautom, ενώ το **1995** – εκτός του τακτικού προγράμματός της – εκπόνησε τους ελληνικούς όρους του «*Τετράγλωσσο Λεξικού Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας (Αγγλικά, Γερμανικά, Γαλλικά, Ελληνικά)*», J.P.Rehahn & ΕΛΕΤΟ, Εκδόσεις ΓΛΩΣΣΗΜΑ, 1995. Το Τετράγλωσσο Λεξικό περιλαμβάνει **17.000** λήμματα περίπου και αποτελεί ένα σημαντικότερο βοήθημα τηλεπικοινωνιακής ορολογίας που λειτουργεί αντιστρεπτά και για τις τέσσερις γλώσσες. Στο πλαίσιο της αδιάλειπτης ορολογικής εργασίας της και της στενής παρακολούθησης της εξέλιξης των τηλεπικοινωνιακών συστημάτων, η ΜΟΤΟ έχει επανεξετάσει και επανεξετάζει ορολογικά, οσάκις χρειαστεί, πολλά από τα λήμματα του Τετράγλωσσου Λεξικού.

Ως το 2001, ο **ΟΤΕ** εξέδιδε και διέθετε δωρεάν σε έντυπη μορφή το έργο της ΜΟΤΟ. Με τη μορφή του τόμου **Ενιαίο Λεξιλόγιο Τηλεπικοινωνιακών Όρων** έγιναν 4 εκδόσεις από το 1990 ως το 1997, με τη μορφή του τόμου **Γενική και Ειδική Τηλεπικοινωνιακή Ορολογία** έγιναν 10 εκδόσεις (πάνω από 1.000 αντίτυπα κάθε φορά) ως το 2001.

Μετά την τριμερή απόφαση-συμφωνία του δημιουργού της Βάσης, του ΟΤΕ και της ΕΛΕΤΟ, από το 2003 η χρήση της Βάσης TELETERM διατίθεται δωρεάν στο Ίντερνετ στον ιστότοπο: www.moto-teleterm.gr. Έκτοτε η Βάση εμπλουτίζεται συνεχώς με τους νεότερους όρους που εκπονεί, κάθε χρόνο, η ΜΟΤΟ.

Κλείνοντας αυτήν τη σύντομη ιστορική αναδρομή σχετικά με την ελληνική τηλεπικοινωνιακή ορολογία στο πλαίσιο της ελληνικής τηλεπικοινωνιακής τυποποίησης επισημάινουμε τα ακόλουθα για τη Βάση TELETERM και τους όρους που περιέχει:

- η **Βάση Όρων TELETERM δεν είναι λεξικό**. Κάθε λήμμα της αντιστοιχεί σε **μία και μόνο έννοια**, εκείνη της αντίστοιχης **πηγής**. Η πηγή φανερώνει το θεματικό πεδίο στο οποίο χρησιμοποιείται η **έννοια**, επομένως και οι **όροι** (και στις 4 γλώσσες) που την αποδίδουν.
- τα **συνώνυμα** των όρων (ελληνικού, αγγλικού, γαλλικού, γερμανικού) **δεν είναι** σαν τα **συνώνυμα** των λεξικών (δηλαδή οιονεί **συνώνυμα**), αλλά είναι **ταυτόσημα**. Κατά κανόνα, μπορεί να προτιμάται ο πρώτος όρος, αλλά και όλα τα συνώνυμα που ενδέχεται να ακολουθούν (και χωρίζονται με κόμματα) **αποδίδουν την ίδια έννοια εξίσου αποδεκτά**.
- Οι τηλεπικοινωνιακοί όροι της Βάσης TELETERM **δεν είναι αποδόσεις ενός ατόμου** (ονοματοθέτη). Μπορεί να ξεκίνησαν από τις προτάσεις ενός ατόμου (του «μεταφραστή» ή άλλου π.χ. του Υπευθύνου ή και άλλου μέλους της ΜΟΤΟ), αλλά «**σφυρηλατήθηκαν**» στο «εμόνι» της **ομαδικής εργασίας** της ΜΟΤΟ³ και **υιοθετήθηκαν** και **χρησιμοποιήθηκαν** όχι ατομικά αλλά στο πλαίσιο των λοιπών οργάνων της ελληνικής τηλεπικοινωνιακής τυποποίησης: της αντίστοιχης Ομάδας Εργασίας της TE-T και της ίδιας της TE-T, με εμπλοκή του

³ Ένδειξη του μεγέθους και της σοβαρότητας της ομαδικής εργασίας της ΜΟΤΟ αποτελεί το γεγονός ότι στις **9 Δεκεμβρίου 2008** συνήλθε η ΜΟΤΟ για 1000³ φορά. Δηλαδή **1000 συνεδριάσεις σε 19 χρόνια αδιάλειπτης λειτουργίας...**

προαναφερόμενου μεγάλου πλήθους τηλεπικοινωνιακών στελεχών.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

- [1] ΟΤΕ ΑΕ, Υποδιευθύνσεις Εκπαιδεύσεως, Προσχέδιον Τηλεπικοινωνιακού Λεξικού (Όροι τηλεπικοινωνιών, ηλεκτρονικών και επεξεργασίας δοτών), τέσσερις τόμοι, Αθήνα 1972
- [2] Βαλεοντής Κ., Η ελληνική τηλεπικοινωνιακή τυποποίηση – χθες, σήμερα, αύριο, Επετηρίδα ΕΛΟΤ: «Ποιότητα στις τηλεπικοινωνίες», 9 Νοεμβρίου 2005.

K.B.

Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ⁴ έλα κι εσύ

Πώς η ισχύς «πληθύνεται» και κλίνεται...

Με αφορμή ερώτημα του μέλους της ΕΛΕΤΟ καθηγητή **Στέλιου Φραγκόπουλου** σχετικά με τον πληθυντικό αριθμό του ουσιαστικού **ισχύς**, αν είναι **ισχύες** ή **ισχείς**, δεδομένου ότι τουλάχιστον δύο σύγχρονα γενικά λεξικά δεν δίνουν καθόλου πληθυντικό αριθμό, τέθηκαν υπόψη του ΓΕΣΥ τα ακόλουθα στοιχεία που απορρέουν από τη χρήση στην ελληνική τυποποίηση.

Στην ειδική γλώσσα της φυσικής η **ισχύς** ασφαλώς και **έχει πληθυντικό** και κλίνεται όπως ο **ιχθύς** και η **οσφύς**: η **ισχύς** – της **ισχύος** – την **ισχύ** – οι **ισχύες** – των **ισχύων** – τις **ισχύς**. (στην αιτιατική με **ύφιλον** και **χωρίς ύφιλον** όπως «τους **ιχθύς**» και «τους **μυς**!»). Και οπωσδήποτε στα ονόματα αυτά είναι σίγουρα λάθος η κατάληξη **-είς**.

Ειδικότερα για τα διάφορα είδη ισχύος:

- **ενεργός ισχύς** (γεν. της **ενεργού ισχύος**), πληθυντικός: **οι ενεργοί ισχύες** – των **ενεργών ισχύων** – τις **ενεργούς ισχύς**
- **άεργη ισχύς** (γεν. της **άεργης ισχύος**), πληθυντικός: **οι άεργες ισχύες** – των **άεργων ισχύων** – τις **άεργες ισχύς**
- **φαινόμενη ισχύς** (γεν. της **φαινόμενης ισχύος**), πληθυντικός: **οι φαινόμενες ισχύες** – των **φαινόμενων ισχύων** – τις **φαινόμενες ισχύς**
- **μιαδική ισχύς** (γεν. της **μιαδικής ισχύος**), πληθυντικός: **οι μιαδικές ισχύες** – των **μιαδικών ισχύων** – τις **μιαδικές ισχύς**

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1 Η πλημμελής διδασκαλία (τα τελευταία χρόνια) και η συνεπαγόμενη άγνοια, και επομένως δυσκολία, στην κλίση των επιθέτων **ενεργός, ανενεργός, αυτενεργός, ραδιενεργός**,... που δεν είχαν ακολουθηθεί το τυπικό της δημοτικής, έχει οδηγήσει συχνά στους τύπους **ενεργή τιμή** και **ενεργή ισχύς**, αντί των κλασικών ορων **ενεργός τιμή** και **ενεργός ισχύς**.
- 2 Όσο για την «**απομετοχοποίηση**» της **φαινόμενης ισχύος** σε **φαινομενική ισχύ** πρόκειται για ορολογικό λάθος που προκαλεί εννοιολογική σύγχυση, δεδομένου ότι, στη γενική γλώσσα, ο **φαινομενικός** έχει **ανώνυμο** τον **πραγματικό**. Δηλαδή θα συμπέρανε κανένας ότι η **φαινόμενη ισχύς**, ως **φαινομενική**, δεν είναι **πραγματική ισχύς**, πράγμα που δεν ισχύει: η **φαινόμενη ισχύς** είναι **πραγματικός** αριθμός ίσος με το μέτρο της **μιαδικής ισχύος**.

K.B.

gene και meme

Αγγλ. **gene** – γαλλικά **gène** = **γονίδιο**

Καθένας από το σύνολο των φορέων των πληροφοριών που μεταβιβάζονται από γενιά σε γενιά με τα γεννητικά κύτταρα. Το βασικό γενετικό υλικό που συγκροτεί τα γονίδια είναι στην ουσία το ίδιο για όλους τους οργανισμούς και αποτελείται από μόρια DNA για τους περισσότερους οργανισμούς και RNA για μερικούς ιούς. (Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος-Λαρούς-Μπριτάνικα).

meme = **μιμίδιο**

Αναφέρεται στην ιδέα μιας μονάδας πολιτισμικής μεταβίβασης ή μιας μονάδας μίμησης. Η λέξη «**mimeme**» έχει ελληνική προέλευση (< μίμημα < μιμούμαι) και έγινε, μετά τη σύντηξή της, μονοσύλλαβη για να ηχεί όπως το **gene**. Θα μπορούσε να λεχθεί ότι συγγενεί με τη λέξη **memory** (μνήμη) ή με τη γαλλική λέξη **même** (ο ίδιος).

Η λέξη **meme** χρησιμοποιείται αρκετά ευρέως και το 1988 εντάχθηκε στον επίσημο κατάλογο λέξεων που εξετάζονται για να περιληφθούν σε μελλοντικές εκδόσεις των ερμηνευτικών λεξικών της Οξφόρδης. Η έννοια «meme» ορίζεται ως εξής: a self-replicating element of culture, passed on by imitation (**μιμίδιο**: αυτοαντιγραφόμενο στοιχείο πολιτισμού μεταδιδόμενο μέσω μίμησης).

Τα **μιμίδια** αποτελούν θεμελιώδεις μονάδες-φορείς πολιτισμικής κληρονομιάς (τραγούδια, τρόποι συμπεριφοράς, μόδα, επιστημονικές ιδέες, θρησκευτικές πεποιθήσεις / δοξασίες κτλ.) οι οποίες μεταδίδονται από τον έναν εγκέφαλο στον άλλο.

Ο πολιτισμός εξελίσσεται και μεταδίδεται από γενιά σε γενιά, όπως ακριβώς συμβαίνει με τα γονίδια στον φυσικό κόσμο. Τα **μιμίδια** κληροδοτούνται μέσω των εθίμων, της γλώσσας, της κουλτούρας γενικότερα από τα γηραιότερα προς τα νεότερα μέλη κάθε κοινωνίας.

Ο όρος **meme** (**μιμίδιο**) εισήχθη από τον κοινωνικοβιολόγο **Richard Dawkins** το 1976, κατ' αναλογία προς το **gene** (**γονίδιο**).

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Βιβλία: Richard Dawkins, *Το εγωιστικό γονίδιο*, Εκδόσεις Κάτοπτρο
 Aaron Lynch, *Thought contagion*, Εκδόσεις Basic Books
 Susan Blackmore & Richard Dawkins, *The meme machine*
 Richard Brodie, *Virus of the mind*

Άρθρα: Πάσχος Μανδραβέλης, *Η επιδημιολογία των ιδεών*, «Ελεύθερος Τύπος» 11/7/1999
 Πάσχος Μανδραβέλης, *Η γενετική της σκέψης*, «Καθημερινή» 1/6/2008.

Δ.Π.

Ομιλία του Προέδρου της ΕΛΕΤΟ στην Καβάλα

Στις 5 Δεκεμβρίου 2008, σε εκδήλωση που διοργάνωσε ο **Όμιλος Καβάλας για την Διεθνοποίηση της Ελληνικής Γλώσσας** (ΟΔΕΓ Καβάλας) μίλησε ο πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ **Κώστας Βαλεοντής** με θέμα: «*Η ελληνική ορολογία ως βασικός παράγοντας για το μέλλον της ελληνικής γλώσσας*».

Εκ μέρους του νέου Διοικητικού Συμβουλίου του Ομίλου, προλόγισε ο πρόεδρος **Αντώνης Κόντος**, ο οποίος και αφιέρωσε την εκδήλωση στη μνήμη του **Βασίλη Φιλόπουλου**, που είχε προτείνει μια τέτοια εκδήλωση – ως πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ – πριν από μερικά χρόνια, σε επίσκεψή του στον ΟΔΕΓ Καβάλας. Η συμμετοχή μελών και μη μελών του Ομίλου ήταν ικανοποιητική. Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου, ο πρόεδρος του Ομίλου απένειμε στον πρόεδρο της ΕΛΕΤΟ τιμητική πλακέτα.

Η εκδήλωση έγινε στο πλαίσιο των προσπαθειών του νέου Διοικητικού Συμβουλίου να ενεργοποιήσει περισσότερα μέλη του Ομίλου, αλλά και να ευαισθητοποιήσει περισσότερο την τοπική κοινωνία σχετικά με την ελληνική γλώσσα, την αξία της και τη διάδοσή της. Του ευχόμαστε Καλή Επιτυχία.

«ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ»

Το «Ορόγραμμα» είναι διμηνιαία έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) για την αλληλοενημέρωση των μελών της και ευρύτερου κύκλου αποδεκτών για θέματα της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας.

Ιδιοκτήτης: Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)
 Εκδότης: Κ. Ε. Βαλεοντής, Πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ
 Συντάκτες φύλλου: Κώστας Βαλεοντής, Δημήτρης Παναγιωτάκος
 Εκδοτική Ομάδα: Κώστας Βαλεοντής, Θεόφιλος Βαμβάκος, Άννα Νικολάκη, Κατερίνα Ζερίτη, Τάνια Βαλεοντή
 Τηλέφωνα: 6974321009, 210-8662069
 Τηλεομιότυπο: 210-8068299
 ΗΛ-Ταχυδρομείο: valeonti@otenet.gr
 Ιστότοπος (όλα τα φύλλα): <http://sfr.ee.teiath.gr/eleteo.htm>

Γίνονται δεκτές συνεργασίες. Απαραίτητες προϋποθέσεις τα κείμενα να είναι σε επεξεργάσιμη ηλεκτρονική μορφή, σύντομα και έτοιμα για δημοσίευση δίχως να απαιτείται παραπέρα επεξεργασία.

Τα δημοσιεύματα που προσυπογράφονται με αρχικά απηχούν τις προσωπικές απόψεις του/της συντάκτη/συντάκτριάς τους, το πλήρες όνομα του/της οποίου/οποίας είναι στη διάθεση της Σύνταξης. Η Σύνταξη του "Ο" συνήθως δεν παρεμβαίνει, ούτε σχολιάζει.

Τα άρθρα της «ΓΩΝΙΑΣ ΤΟΥ ΓΕΣΥ» έχουν συζητηθεί στο ΓΕΣΥ και δημοσιεύονται ύστερα από απόφασή του.

Επιτρέπεται ελεύθερα η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή ολόκληρου ή μέρους του «Ο» με μόνη υποχρέωση την αναφορά της πηγής.

⁴ ΓΕΣΥ: Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ